

Zrozumienie międzypokoleniowych transferów w rodzinach stanowi kluczowy element przy planowaniu efektywnej polityki państwa dotyczącej opieki zdrowotnej, opieki socjalnej, czy też polityki edukacyjnej. Podczas gdy wiele badań ekonomicznych poświęconych jest badaniu alokacji zasobów w gospodarstwach dwupokoleniowych składających się z rodziców i dzieci, zaskakująco stosunkowo niewiele uwagi poświęca się na analizę zachowań ekonomicznych w stosunku do najstarszego pokolenia (dziadków). Biorąc pod uwagę wzrastającą oczekiwaną długość życia w większości krajów europejskich można przewidywać, że zagadnienie transferów w gospodarstwach domowych trzypokoleniowych będzie zyskiwać na znaczeniu.

Wiele ważnych badań empirycznych i teoretycznych pokazuje, że alokacja zasobów między rodzicami i dziećmi może być tłumaczona występowaniem zachowań altruistycznych wobec dzieci w kontekście dwupokoleniowym. W naszym projekcie chcielibyśmy odpowiedzieć na pytania w jaki sposób uwzględnienie trzeciej generacji (pokolenia dziadków) w modelu badania zachowań gospodarstwa domowego wpłynie na dystrybucję zasobów, zakładając, że zasoby te są dostarczane głównie przez średnie pracujące pokolenie. W szczególności chcielibyśmy sprawdzić, czy altruizm w postaci pośredniej i bezpośrednie reguły wzajemności jest obecny przy podejmowaniu decyzji dotyczących alokacji zasobów w stosunku do najstarszego pokolenia. Dodatkowo chcielibyśmy zbadać, czy decyzje dotyczące dystrybucji zasobów w rodzinach trzypokoleniowych są mniej efektywne niż w dwupokoleniowych i w jakich warunkach alokacja wspólnych zasobów w rodzinach trzypokoleniowych odbywa się kosztem najstarszego pokolenia (dziadków) na rzecz dzieci. Kontekstem naszych badań będzie ochrona zdrowia.

W projekcie zamierzamy wykorzystać zarówno metodę eksperymentalną, jak i badanie wycenowe opierające się na deklarowanych preferencjach Wyborów Eksperymentalnych (z ang. Choice Experiments, CE). Badanie eksperymentalne byłoby przeprowadzone w Laboratorium Ekonomii Eksperymentalnej na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego a badanie wycenowe Wyborów Eksperymentalnych przez profesjonalny ośrodek badania opinii publicznej na próbie ogólnopolskiej. W badaniu eksperymentalnym chcielibyśmy odtworzyć zależności finansowe między członkami rodzin trzy i dwupokoleniowych i poprzez zmiany potencjalnie istotnych czynników (taki jak np. dochód, rozłączne lub łączne podejmowanie decyzji) sprawdzić, w jaki sposób wpływają one na WTP dla poszczególnych członków rodzin. Nasza próba pozwoliłaby także na analizę różnic w wycenie między rodzinami trzy i dwupokoleniowymi. Zaletą badania eksperymentalnego jest to, iż wybory dokonywane przez jednostki nie są hipotetyczne. Ich decyzje mają rzeczywiste konsekwencje finansowe (wypłaty z eksperymentu).

Zaletą drugiego badania – badania wycenowego CE jest możliwość oszacowania WTP za poprawę ochrony zdrowia poszczególnych członków gospodarstwa domowego i wyznaczenie krańcowej stopy substytucji między wyceną ochrony zdrowia osób ze średniego pokolenia o wyceną ochrony zdrowia ich dzieci oraz rodziców (najstarszego pokolenia). Metoda Wyborów Eksperymentalnych opiera się na preferencjach deklarowanych. Podstawy teoretyczne tej metody stanowi teoria wartości charakterystyk/atributów konsumowanych dóbr Lancastera, teoria losowej użyteczności oraz teoria eksperymentalnego projektowania. W projekcie podejmiemy próbę stworzenia modelu teoretycznego dotyczącego podziału zasobów w rodzinach trzypokoleniowych z uwzględnieniem wewnątrzrodzinnego altruizmu.

Z tego co nam wiadomo, proponowane badanie byłoby pierwszym, w którym analizowano by wpływ włączenia dodatkowego (najstarszego) pokolenia na dystrybucję zasobów w gospodarstwach domowych przy użyciu metod eksperymentalnych i metod wyceny nierynkowej. Warunki polskie stwarzają unikalną szansę przeprowadzenia takiego badania, gdyż udział gospodarstw trzypokoleniowych w Polsce jest relatywnie duży i wynosi 10%. Dla porównania w Wielkiej Brytanii gospodarstwa trzypokoleniowe stanowią tylko 2%. Wyniki naszego badania mogą stanowić wskazówkę dla decydentów przy planowaniu polityki dotyczącej poprawy sytuacji osób starszych szczególnie w kontekście ochrony zdrowia.